

Fokus na EU: ujedinjene bosanskih trzista

Author: [Renata Radic](#)

Zemlji je potrebno da ujedini svoja fragmentirana ekonomska trzista ukoliko je ozbiljna u nastojanju da se konacno pridruzi EU.

Oni koji poznaju prestonicu Federacije vec znaju da je jedan od njenih najboljih i najukusnijih proizvoda Sarajevsko pivo – ali ako pokusate da ga narucite na Palama, ratnoj prestonici bosanskih Srba, samo nekoliko kilometara dalje, u Republici Srpskoj, bicete razocarani.

Razlog nije otpor bosanskih Srba prema kupovini proizvoda od nekadasnjih protivnika, vec to sto entiteti koji su stvoreni Dejtonskim sporazumom imaju zasebne razlicite propise o trgovini i prometu zbog cega je poslovnim ljudima otezano da prodaju robu preko granica entiteta.

To znaci da vecina proizvoda koji su u ponudi u Republici Srpskoj potice iz Srbije i Crne Gore, dok u juznim delovima Federacije najveći deo robe dolazi iz Hrvatske.

Poslovni ljudi u bosanskim entitetima kazu da im nije u ekonomskom interesu da trguju jedni s drugima jer moraju da placaju visoke takse i prolaze kroz komplikovanu administrativnu proceduru koja u konacnom ishodu podize cenu robe.

Kazu da je za njih daleko profitabilnije uvoziti proizvode iz susednih zemalja, posto je Bosna sa njima potpisala sporazume o slobodnoj trgovini.

Ali, lokalnim politicarima i poslovnim ljudima je sve jasnije da ce stvari morati da se promene, i to iz dva razloga. Prvo, Bosna se mora transformisati u jedinstveno ekonomsko trziste da bi ispunila kljucni uslov za prijem u clanstvo EU. Drugo, sporazumi o slobodnoj trgovini dosada su koristili susednim zemljama, ali ne i samoj Bosni. To je zato sto bosanske kompanije imaju problema pri izvozu svojih roba, posto nisu u stanju da dodju do sertifikata o ispunjavanju standarda.

Uocavajući da fragmentirano trziste Bosne predstavlja problem, Evropska komisija je pocela da radi na nacrtima novih zakona i pruzanju druge prakticne pomoci koja treba da uveca izgled zemlje za prijem u EU.

Novi zakoni treba da eliminisu unutasnje trgovinske barijere i birokratiju, dok prakticna pomoc treba da omoguci kompanijama lakse pribavljanje dokumentacije potrebne za izvoz robe, uspostavljanje zakonskog okvira kojim ce se regulisati konkurencija unutar zemlje i pruzanje konsultacija u vezi sa zastitom potrosaca.

Drzavni parlament je, u medjuvremenu, vec usvojio nekoliko zakona kojima se regulise slobodan protok roba unutar zemlje, a postoje i planovi za centralizaciju bankarskih sistema koji su pod kontrolom entiteta i uvodjenje standardizovane stope poreza na dodatu vrednost u citavoj zemlji, cime bi se uskladile takse koje se placaju na robu.

Uprkos svim ovim merama, tesko je reci kada bi Bosna mogla ostvariti ujedinjenje privrednog trzista na kojem bi domaci proizvodi stekli prednost u odnosu na uvezenu robu – izmedju ostalog i zato sto glavni akteri u ovom procesu navode razlicite datume njegovog uvodjenja.

Predstavnik Svetske banke Tarik Sehovic kaze da bi zakoni mogli biti uskladjeni i za samo pet meseci, ali bi njihova implementacija potrajala znatno duze.

Zlatko Hurtic, savetnik za razvojnu strategiju pri Ministarskom savetu Bosne smatra da ce biti potrebno vise vremena jer je i finansijsko trziste fragmentirano, buduci da postoje dve berze, razdvojena regulatorna tela i zasebni sektori osiguranja.

Donald Hejs, Prvi zamenik visokog predstavnika, veruje da ce do ostvarenja ekonomske unije doci za 12 do 14 meseci jer, kako tvrdi, ljudi pocinju da shvataju koliko je znacajan razvoj domacih kompanija, nezavisno od toga u kom entitetu se nalaze.

Cinjenica da vlasti u Bosni zele da zemlja bude primljena u Svetsku trgovinsku organizaciju i EU ukazuje na to da ce predlozi za ubrzano stvaranje jedinstvenog ekonomskog trzista biti realizovani – pitanje je samo kada.

Renata Radic je redovni saradnik IWPR iz Sarajeva.

Location: [Serbia](#)
[Bosnia and](#)
[Herzegovina](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/fokus-na-eu-ujedinjene-bosanskih-trzista>